

OFFICIEEL GEDEELTE.

EXTRACTEN uit het Register der Handelingen en Resolutien van den Luitenant Gouverneur Generaal in Rade.

Batavia, den 26sten aug. 1829. (No. 52.)

Gelezen de missive van den Minister van Staat, Kommissaris Generaal, de dato 5 dezer no. 7.

Is, na deliberatie, goedgevonden en verstaan:

1°. Als nu expeditie te doen verleenen aan de resolutie van 3 oktober 1828 no. 43, en die, zoo veel noodig, te doen plaatsen in het staatsblad en de Javasche Courant.

2°. Enz.

Extract enz.

Accordeert met voorschreven Register.

De Algemeene Secretaris,
J. DU PUIJ.

Batavia, den 3den oktober 1828. (No. 43.)

Gelezen eene missive van den Kommissaris Generaal, van den 2den dezer no. 17.

Gelet enz.

Is, na deliberatie, goedgevonden en verstaan;

1°. Bij explicatie, voor zoo veel noodig, van art. 5 van het reglement op de reis- en verblijfkosten der civiele ambtenaren, gearresteerd bij besluit van den Kommissaris Generaal, van den 31sten maart 1828 no. 34, (staatsblad no. 25), en met ampliatie van de omschrijving van het hoofd der laatste kolom van het daarbij gearresteerd tarief te bepalen, dat de in gemelde kolom toegestane scheepsruimte, niet alleen strekken zal voor de bagage van over zee reizenden, maar tevens tot logies voor de personen, aan welke van Gouvernementswege passage wordt verleend.

2°. Enz.

Accordeert met voorschreven Register.

De Algemeene Secretaris,
J. DU PUIJ.

Rapport van Zijne Excellentie den Luitenant Gouverneur Generaal, aan Zijne Excellentie den Minister van Staat, Kommissaris Generaal.

MAGELANG, den 5den september 1829.

Toen de majoor Bauer, den 31sten 'smorgens, van den luitenant kolonel Sollewijn het berigt bekwaam, dat de vijand daags te voren de Progo weder was overgetrokken, welk berigt hem nader door den kommandant van Wonopeti, en de bevolking van Badoeang bevestigd werd, marcheerde hij terstond met zoo veel spoed mogelijk naar de dessa Kaliwaroe, en had weldra gelegenheid, op eenen troep muitelingen te stoten, die echter de vlugt nam, en zich in eenige dessa's verspreidde, na een tijd lang door de kavallerie te zijn vervolgd geworden.

Voor de dessa Siedaten, had zich de vijand weder geformeerd, dan nu de 2de mobiele kolonne, onder kapitein Griesheim ziende aankomen, trok de vijand met zoo veel spoed terug, dat men hem niet meer heeft kunnen inhalen. Geen verlies heeft men den vijand ditmaal kunnen toebrengen, alleen zijn twee gezadelde paarden in het modderachtige terrein blijven steken, waarvan de ruiters zich van hunne rood lakensche kleedingstukken ontdaan, op die wijze ontkomen zijn.

De majoor Bauer, is vervolgens met zijne kolonne te Siedaten tot den 2den blijven bivouakeren, ten einde den vijand gade te slaan, en heeft zich toen, in die positie door de 2de kolonne doen vervangen.

Op deszelfs terug marsch viel hem een pradjoeit in handen, die hem bevestigde, dat Diepo Negoro, Prawiro Dirdjo en andere hoofden, met ruim 200 man bewesten de Progo waren.

De kolonel adjudant Cleerens, hiervan door den majoor Bauer onderrigt zijnde, is de Bogowonto den 2den op twee punten overgetrokken, heeft zijne troepen op

Koekap gedirigeerd, en vernam dat Diepo Negoro de dessa Ternon daags te voren geweest was. Ik nader de eer hebben de uitslag van die bewegingen aan Uwé Excellentie te doen kennen.

Intusschen nu, dat volgens bovenstaande, vrij algemeen overeenkomende, en geloof verdienende berigten de hoofdrebel met zijnen voornamen aanhang weder aan den anderen kant van de Progo was, is men van oogenblik af aan, aan dezen kant van die rivier, door zoo menigvuldige en zich steeds tegensprekende tijdingen betrekkelijk het verblijf van den hoofdmuiteling en de zelfs voornemens geslingerd geworden, dat men reden had om eerstgemelde berigten te betwijfelen, en niet ondernemen mogt. Intusschen vertoonde zich de vijand aan deze zijde nergens, en ik geloof, dat men thans besluiten mag, dat de hoofdrebel met zijne voornamen magt wezenlijk zich ten westen van de Progo bevindt en slechts eene troep ten oosten van die rivier gebleven is om ons te misleiden, zoo dat wanneer dit een ander nader nog bevestigd wordt, ik, volgens mijn vroeger plan de 3de mobiele kolonne de Progo zal doen overtrekken, om gezamenlijk met de 2de, 4de en 5de kolonnes den hoofdmuiteling in zijne schuilhoeken doen opzoeken.

Middelerwijl laat de kolonel Cochius te Sambiroo circa 8 palen noordoost van Djocjokarta gelegen, een benting opwerpen, als hebbende Diepo Negoro zich de laatste dagen aldaar dikwijls opgehouden, en aan het lichtgeloovige volk gezegd, dat hij er zijn kraton wilde doen bouwen. Als dit veldwerk voltooid zal zijn, waaraan met allen spoed wordt gearbeid, zal er mede een te Tankitan opgeworpen worden.

Uit de Banjoemaas zijn mijne jongste berigten tot einde van augustus, niets belangrijks vermeldende; deze komen met die van den majoor Michiels, van den 2den uit Kaliokotes (oost Bageleen) overeen, dat zij in die landstrecken geen vijand meer ophoudt, tegen welke men eene kolonne kan aanvoeren, de hoofden der rebellen, zwerven met kleine troepen rond, maar willen het land niet ontruimen, hetgeen hen ook zeer moeijelijk moet vallen, wijl hun trachten, om zich met Diepo Negoro te vereenigen, door het bezetten en bewaken van de Bogowonte door de onzen, thans bijna onvoorlijk geacht kan worden.

Het is voornamelijk in de gebergten die naar Goworo en Selomanek geleiden, dat zij de wijk nemen, de majoor Michiels vervolgd hen zoo veel mogelijk met kleine detachementen, en heeft zich te dien einde met de kapitein Jennet, kommandant der mobiele kolonne no. 7, verstaan, met hem gezamenlijk in het terrein beoosten Merden verscheiden kleine expeditien volbragt, terwijl de luitenant Kobold op een ander punt die beweging ondersteunde, de jagers der 11de kolonne onder den luitenant Marnitz hebben het meest gelegenheid gehad den vijand schade toetebrengen.

De nieuwe redoute te Gebang door den majoor Michiels, en te Penongalong, onder kapitein Bölling zijn vervaardigd en met het noodige garnizoen bezet van beide deze redoutes had ik de eer melding te maken in mijn rapport van den 18den augustus jl.

De Luitenant Gouverneur Generaal
DE KOCK.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

PASSAROEANG, den 26sten aug. 1829.

De gehoortedag van Zijne Majesteit den Koning, is overgisteren op de hoofdplaats der residentie Passaroeang met een bijzonder vreugde gevierd geworden.

Des morgens kwam de schutterij, het garnizoen, de Braedjoerits en de artillerie der schutterij, voorzien van twee veldstukjes onder de wapenen op het paradeplein nabij het fort Fenix, alwaar de resident van Passaroeang zich had begeven, en bij deszelfs aankomst door de kommandant der schutterij, onder het slaan der trom en het spelen van muziek, door het corps muzikanten van de schutterij, op de Turksche wijze gekleed, werd ontvangen. De geschaarde troepen defileerden voor den Ra-

ident, en deden eenige handgrepen met het geweer, hetwelk de goedkeuring van den Resident en verdere aanschouwers wegdroeg.

Ten tien ure, verzamelden zich al de civiele en militaire ambtenaren en voornaamste ingezetenen in het Residentiehuis, alwaar kort daarna ook aankwamen de Residenten van Passaroeang en Bangil en overige Inlandsche hoofden van die Regentschappen, alle in groote statie, hetwelk, aangezien het schoone weder door de menigvuldige parjons en andere ornamenten, door den Inlander in groote feesten gedragen wordende, een fraai gezigt opleverde.

Voór het residentiehuis, had zich de artillerie van de Schutterij geplaatst, en terwijl de Resident de gelukwenschingen ontving, werd door de artillerie een salut van 11 schoten gedaan, en door het corps muzikanten der Schutterij, eenige op dezen dag toepasselijke muziekstukken uitgevoerd.

Des avonds vergaderde zich alle burgerlijke en militaire ambtenaren, en Inlandsche hoofden en de voornaamste ingezetenen, benevens eenige ingezetenen van Soerabaia, in het lokaal der sociëteit *Genoegen is Ons Doel*, hetwelk door de zorg van twee kommissarissen, gekozen uit de leden der sociëteit, zeer fraai tot een bal en souper was verderd, ingerigt en geillumineerd. De vreugde was algemeen, en aan de tafel werd een toast op den geboortedag van Zijne Majesteit onzen geliefden Koning, door den Resident ingesteld, en met de meeste geestdrift en onder het gejuich van lang leve de Koning, door al de aanwezigen gedronken, welke toast, door nog een en twintig, die op dezen dag toepasselijke conditien, is gevolgd.

Men vervrolijkte zich tot vijf uren in den morgen, en na dat men een weinig had uitgerust, verzamelde men zich weder aan een smakelijk ontbijt, alwaar men zich de vreugde van den vorigen dag herinnerde, en van hetwelk men niet dan in den namiddag ten half vijf ure huiswaarts keerde.

Te Malang, is de vreugde ook algemeen geweest, en deze dag, zoo door de Europische als Inlandsche ambtenaren en ingezetenen bijzonder gevierd, en verscheidene huizen des avonds geillumineerd.

EUROPESCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 11den mei jl.

Men meldt uit Corfu van den 22sten april, dat de Gouverneur *Adam* van eene reize naar Zante aldaar was terug gekomen. De magt der Grieken nam toe in de tegenoverliggende landstrecken, door den afval van verscheidene opperhoofden der Arnauten, doch het schieen, dat de Engelschen niet genegen waren, om de Turken aan die zijde geheel en al het onderspit te doen delven, en dat zij bedenkingen maakten tegen de blokkade van Prevesa.

den 12den mei jl.

In brieven uit Wallachije van 28 april wordt gemeld, dat de russische troepen, welke, onder bevel van den Generaal *Pahlen*, bestemd zijn voor de belegering van Siliustria, te Izakza grootendeels de Donau zijn gepasseerd;—dat er reeds tusschen de voorhoede dier troepen en eene afdeeling Turken uit de vesting een ernstig gevecht heeft plaats gehad, waarbij de staatsgenoemde geslagen zijn geworden, en naar genoemde vesting zijn terug geweken.—Dagteekening, of andere bijzonderheden, worden omtrent dit gevecht niet opgegeven.

den 15den mei jl.

De weener dagbladen melden eenige bijzonderheden, betreffende het eiland Kandia, welke door het dagblad van Smyrna van 5 april zijn medegedeeld.—Uit dezelve blijkt, dat de Fransche brik *Acteon*, kapitein *Leblanc*, den 1sten februarij in Suda is binnen geloopt, en den turkschen bevelhebber bij die vesting, namens den Admiraal *de Rigny*, met den meesten aandrang heeft aangemaand, om niet dan een zeer spaarzaam gebruik te maken van de krijgsmagt, die hij destijds uit Egypte had bekomen, en om de Kandioten, welke hij gevangen mogt nemen, niet als slaven naar Alexandria te vervoeren, als kennende de verbodene mogendheden dit laatste eenszins onverschillig aanzien.

De turksche bevelhebber moet hebben geantwoord, dat hij geene middelen van geweld had te baat genomen, om de opstandelingen tot rede te brengen, voor dat het gebleken was, dat zij lieden op geene andere wijze tot onderwerping waren te bewegen, en dat hij gaarne een bewijs wilde geven van zijne bereidheid, om den Admiraal *de Rigny* te behagen, en uit dien hoofde de vijandelijkheden staken, tot dat het zoude gebleken zijn, welken uitslag de zending van den heer *Leblanc* bij de Grieken had gehad.

De genoemde zee-officier heeft daarop den heer *Reineck*, welke de Grieken op Kandia aanvoerde, pogen overtehalen, om dat eiland te verlaten, en wel op grond, dat, daar genoemd eiland niet was begrepen in de laatste grensbepaling van Griekenland, zoodanigals die in het protocol van Londen van november was omschreven, zijn voortdurend verblijf aldaar niet dan onrecht konde stichten.—De heer *Reineck* heeft

geantwoord, dat hij door den president van Griekenland daartoe waarts gezonden was, en dus ook alleen op bevel van den president zelve het eiland weder konde ruimen.

De heer *Leblanc* is daarop onverrichter zake van Suda teruggetrokken, ten einde zich van daar, met eene gelijke zending, aan den turkschen bevelhebber, naar de vesting Kandia te begeven, en onder dagteekening van den 17den maart wordt daar gemeld, dat de baron *Reineck* voor acht dagen zijne reis naar Castelli had ingescheept en het eiland had verlaten, en met een honderdtal Arnauten, die zijne lijfwacht uitmaakten, was gevolgd. Of dit vertrek een gevolg is van eenen bevel van den president van Griekenland, is niet gebleken, maar de omstandigheid, dat de grieksche insurgenten onder het bevel zijn gesteld van den overste *Heine*, den kommandant van Karrabussa, geeft aanleiding tot het gerucht, dat de genoemde president het ontwerp, om het belangrijk eiland Kandia onder nieuw Griekenland te doen opnemen, nog niet heeft laten vallen. Men voegt er echter bij, dat de overste *Heine* geen zins zoo veel invloed heeft op de hoofden der opstandelingen, als de baron *Reineck*, en dat, sedert diens vertrek, eene aanmerkelijke regeringloosheid onder dezelve heerscht.

Den 17den maart had men, sedert verscheidene dagen, geen russische oorlogsvaartuigen voor Kandia gezien.

—In berigten uit de vorstendommen van den 26 en 27sten april wordt gemeld, dat het corps, hetwelk met de belegering van Grewo belast is, bestaat uit vier regimenten infanterie, 2 regimenten jagers, 4 eskadrons huzaren, 1 regiment uhlanen en 2 regimenten kozakken. Bij deze kozakken staat de Generaal *Schirou*, welke sedert 57 jaren zijn Vaderland dient, en welke welken zich vijf zonen almede in het leger bevinden.—Omtrent den uitval van den 11den april wordt van de russische zijde gemeld, dat de vijand 3000 man telde, doch, door de kozakken en de geregelde ruitrij, met verlies was teruggedreven.

Wijders schijnt het, dat verre weg het grootste gedeelte der russische troepen, welke in de vorstendommen stonden, tegen Siliustria is bestemd, en dat men zeer aanmerkelijke toebereidselen heeft gemaakt, om die vesting te dwingen. Reeds is de voorhoede van de troepen, die gelast zijn, om genoemde vesting intesluiten, in afwachting van het belegerings-geslacht, hetwelk, ten gevolge van de slechte wegen, niet dan zeer langzaam van Jassy kan worden aangebragt, in de nabijheid derzelve aangekomen, en men verzekert bij voortdurend, dat de Turken bij die gelegenheid geslagen zijn geworden.

den 16den mei jl.

De brieven van Corfu melden, dat de Generaal *Church* met zijne Grieksche Prevesa nauw belegerd, en dat de turksche bevelhebber weinig kans heeft op ontzet.

In Triest wil men heigst hebben, dat de britsche vlootsterk 15 zeilen, van Mattha naar den Archipel is gestevend, en alleen een linesschip naar Napels heeft gezonden, om de ambassadeur van daar naar Konstantinopel overtevoeren. Omtrent dit vertrek wordt echter de dagteekening niet opgegeven. (Haarl. couranten van 16 en 19 mei jl.)

MENGE LINGEN.

UITVINDINGEN.

De scheepvaart onder water.

Een Franschman, *Bautouin* geheeten, heeft in zijn Vaderland voor de ontdekking van een vaartuig, waarmede men onder water varen kan, gratis een patent verworven, en deze uitvinding schijnt dadelijk te zullen darstellen, waarop vroegere proeven alleen de hoop gegeven hadden. Zij opent voor de menschen een element, dat hem tot hertoe zoo goed als ontoegankelijk was, en is met de stoomboot veelligt bestemd, om in de zedelijke en natuurlijke wereld de grootste veranderingen voort te brengen.

Reeds *Aristoteles* spreekt van de scheepvaart onder water door middel van klokken of luchtzakken. Schrijvers, die zestien honderd jaren na den zoon van *Philippus* schreven, verhalen, dat de overwinnaar van *Darius* in schepen onder water gevaren heeft. Meer geloof verdient, dat men van de dertiende tot de zestiende eeuw dergelijke werktuigen heeft vervaardigd, en de bewoners der Ukraine, om den aanval der Turksche galeijen te ontgaan, groote booten gebouwd hebben, door middel waarvan zij zich onder water verborgen.

In het jaar 1664 gaf vader *Mersanne* een geschrift over de duikelschepen uit, en twintig jaren later zag men te Londen een door *Drebbel* (*) gebouwd schip voor twaalf roeijers, en tamelijk veel passagiers ingerigt, waaronder zich Koning *Jacobus* bevond. Eene vloeistof, die slechts den uitvinder bekend was, maakte de door het ademen bedorven lucht weder gezond; maar hij stierf helaas met zijn geheim. Zoo ging het ook met een schip van deze soort, dat 72 voet lang was en door een Franschman te Rotterdam gebouwd werd. De uitvinder maakte de manier van bouwen, noch die van besturen bekend. De duikelbrander, dien *Buschel* van Connecticut in 1776 bouwde, en die zich door middel van de schroef van *Archimedes* bewoog; *Fultons*, in 1801, naar hetzelfde stelsel gebouwde, schip; de *Nautilus*, waarmede de gebroeders *Cousin* in 1809 te Havre proeven namen, en andere soortgelijke ondernemingen, moesten de overtuiging aanbrengen, dat aan de mogelijkheid eener scheepvaart onder water niet te twifelen valt. De Engelsche kapitein *Johnson* ontwierp zelf een plan om in een soortgelijk schip van honderd voeten lang aan *Hudson Lowe* zijn gevangenen te ontvoeren. Maar hij en andere

(*) Zie deswegens onder anderen op het Artikel *Drebbel*, *Nieuwenhals* Woordenboek. Dl. II., blad. 402.

en altijd het stelsel van *Folton* en *Bitschel*. *Baudouin's* wijze is geheel nieuw, zij grondt zich op de drukking van waters op de lucht in den staat van hare atmosferische spanning, en van de lucht op het water; beide deze vloeistoffen nemen, naar welgevallen van den water varende stuurman, bij afwisseling elkanders plaats in. Tot hier voorzagen de zeelieden van water; de hoofdstof, waarmede zich de natuur voorziet, is lucht. Door middel van eenvoudige getuigenlijke toestellen perst hij deze zoo veerkrachtige vloeistof op, en wel zoo, dat een vat, ter grootte van een kubiek voet, eenig kubiek voet inadembare lucht bevatten kan.

Onlangs werd te Londen met een nieuw stoomrijtuig, dat personen voert, in de nabijheid van Wandstead (ongeveer Duitse mijl van Londen) eene proeve genomen. Het rijtuig legde vier Engelsche mijlen over eenen slechten weg door woud van Epping af, en zulks met eene zoo verbazende snelheid dat men rekenen kan dat dit rijtuig vijftien Engelsche mijlen in het uur kan afrijden. De kracht der machine was zoo groot, dat onder weg nog een aantal passagiers in het rijtuig opgenomen, en hetzelfde met 38 personen terug keerde. De machinerie beslaat eene ongelooflijk kleine ruimte, en alle deelen van te springen zegt men is gevrijwaard.

Voorbeeld van ongemeene vruchtbaarheid.

Eene kleine sterke vrouw, die thans 25 jaren bereikt, uit het dorp Lourie, in het Gouvernement Nyeyorod, (wordt in het Bulletin des Sciences Medicinales berigt) trouwde op haar twintigste jaar. In het tweede jaar van haren echt, bragt zij een dochter ter wereld, die slechts 15 dagen oud werd. In het vierde jaar baarde zij, in de achtste maand harer zwangerschap, een jongen, die slechts vijf dagen leefde en in doodgeboren meisje. In november 1824, bragt zij vijf kinderen ter wereld, eerst na elkander vier dochters op den 10, 12 en 13den en eindelijk op den 16den één doodgeboren zoon; elk kind was 8 duim lang. De vier meisjes stierfen den zesden dag na hare geboorte. De moeder was eene zwakke vrouw, na hare verlossing, volkomen hersteld. Noch in hare familie kwam een dergelijk voorbeeld van ongemeene vruchtbaarheid voor.

NATUURKUNDIGE BIJZONDERHEDEN.

GALLS Schedel.

Op zijn Landgoed, bij Montrouge, te Parijs, stierf den 10den augustus 1828, de bekende doctor *Johann Joseph Gall*, beroemd door zijne verdiensten ten aanzien der natuurkunde van den mensch, en om zijne ontdekking van de Schedelleer. Volgens beschikking in zijn Testament gemaakt, werd na zijnen dood, zijn hoofd van den romp afgescheiden, om, na behoorlijk daartoe geprepareerd te zijn, in zijne merkwaardige verzameling van Hoofdschedels geplaatst te worden. Deze voorbereiding had plaats in tegenwoordigheid eener groote Vergadering, en allen, die daarbij tegenwoordig waren, vonden zich in hunne verwachting te leur gesteld. Aan den Schedel vertoonden zich naauwelijks de merkwaardigste onregelmatigheden of afwijkingen van den gewonen regel (*anomalie*). De Voorhoofdsholten waren ongemeen diep, en de Schedel was van buitengewone dikte, zoo dat de inwendige holte zeer naauw en bij gevolg de hersens zeer klein waren. De uitwendige verhevenheden, beantwoordden dus in geen deele aan de inwendige, en men is zeer benieuwd, hoe de aanhangers van *Galls* Schedelleere deze zonderlinge verschijnselen verklaren zullen.

Canzen-Arend.

In 's Hertogenbosch liep onlangs het gerucht, dat in die omstreken een Beer zou gezien zijn; doch het bleek weldra, dat zulks bezijden de waarheid was: doch zeker is het, dat op den 8sten januarij 11, door den heer *W. Siepkens*, Arrondissements-Ijker, te Eindhoven, is geschoten een Arend, onder den naam van Canzen-Arend bekend, eene vlugt hebbende van 2 ellen en 3/4 dm., welke levendig voor beoefenaars en beminnaars der Natuurlijke Historie in Hintham, bij voorn. te zien is, die denzelven onder het Gehucht Gerven, tot de Gemeente Rommelen behoorende, schoot.

Chiravita.

In de *Revue Britannique* (november) vindt men een belangrijk berigt, aangaande de Geneeskundige eigenschappen van eene Indische plant, genaamd *Chiravita*. Men schijnt deze plant met den besten uitslag te bezigen tegen eene verzwakte spijsvertering. Zij wordt toegediend onder de gedaante van aftreksel, afkooksel, ook onder die van pillen. Niettegenstaande de werkzaamheid dezer plant voldoende bewezen is, schijnt de voorraad daarvan in Europa hoogst gering te zijn; — men wil, dat geheel dit werelddeel ons misschien eene enkele once zoude kunnen leveren. De Indische geneesheeren bezigen dezelve ook met vrucht tegen de *Scrophul*-ziekte, zoowel als tegen de *longtering*. Het is derhalve te wenschen, dat, bijaldien de plant onder onze luchtstreek al niet kan tieren, de Koophandel ze moge voegen bij de veelvuldige voortbrengselen, die de beide Indien haar opleveren!

CORRESPONDENTIE.

Wij hebben den volgenden brief ter plaatsing ontvangen.
BATAVIA, 11 september 1829.

Mijnheer de Redacteur!

Mogt ik mij vereerd zien, met de plaatsing in no. 96 van Uw blad, van mijnen aan U geschreven brief van den 8sten

Augustus jl., niet minder aangenaam was het mij, daarbij tevens de verzekering te erlangen, dat door U van mijne gulhartig medegedeelde aanmerkingen over de inrigting van het officieel gedeelte der Javasche Courant, bij voorkomende gelegenheid, het noodig gebruik zou worden gemaakt.

In deze verzekering heb ik mij geenszins bedrogen gevonden, daar de sedert dien tijd uitgekomen nummers, aanvankelijk het bewijs opleveren, dat mijne geopperde bedenkingen een goed effect hebben te weeg gebragt. Ik wil dan ook van mijne zijde geene gelegenheid laten voorbij gaan om U, volgens mijne gegevene belofte, van tijd tot tijd eenige opmerkingen over het een en ander mededeelen, en waartoe zich thans, door de plaatsing van een artikel over de toekomst der Stad Gent in Uw laatste nummer van den 10den dezer, eene geschikte gelegenheid aanbiedt. Alhoewel ik met zeer veel belangstelling den toekomstigen bloei en welvaart van die handelsplaats gelezen en mij zelve bij voorraad geluk gewenscht heb, met de voordeelen, welke het Moederland daarvan zal inoogsten, zoo is het mij echter zeer opvallend voorgekomen, dat men de hoeveelheid der te Gent vervaardigd wordende katoenen, die jaarlijks naar onze Oost-Indie gezonden worden, heeft opgegeven te bedragen eene waarde van zes a zeven millioen guldens!! terwijl blijkens het verslag van den Handel en scheepvaart over het jaar 1827, de geheele invoer op Java, van Nederlandsche Lijnwaden en Lakens en wollen stoffen, slechts heeft bedragen eene waarde van f 1,107,112.

En van die artikelen over 1828, zoo ik wel onder-
rigt ben, is ingevoerd ter waarde van 3,201,433.

of te zamen in 2 jaren f 4,308,545.

Hierbij gevoegd het montant der in gemelde jaren ingevoerde vreemde Lijnwaden en Wollen goederen, ten bedragen van 3,892,003.

Zoo blijkt, dat alhier in de jaren 1827 en 1828, van Nederlandsche, en Vreemde Lijnwaden en wollen goederen is ingevoerd, voor eene gezamenlijke waarde van f 8,200,548.

Als men nu zoodanige resultaten voor zich heeft Mijnheer de Redacteur, moet men dan, zich zelve niet afvragen, hoe of het mogelijk is, dat men den uitvoer van die voortbrengselen van Gent alleen, over een jaar durft te begrooten op 6 a 7 millioen guldens, en dat Gent zelve, er de retourladingen voor zal kunnen ontvangen; zonder daarbij in aanmerking te nemen dat, zoo ik wel vermeer te weten, te Brussel, Lier en St. Nikolaas ook katoenen vervaardigd worden, waar van een groot gedeelte even zoo wel als die van Gent, naar de Oost-Indie worden verzonden.

Dan gesteld eens, dat op Java gedurende 1828 aan Nederlandsche lijnwaden, te Gent alleen vervaardigd, was ingevoerd voor een bedragen van f 6,000,000.

En de invoer der overige uit Nederland aangebrachte producten, wordt berekend op 5,000,000.

Zoo zou de invoer op Java van Nederland over 11,000,000.

De totale waarde der uitgevoerde producten van den Oosterschen Archipel, bedraagt over gemeld jaar f 14,000,000.

Indien daarvan alleen naar Nederland zou zijn uitgevoerd 11,000,000.

Dan zou voor den uitvoer naar andere landen, van die voortbrengselen, nog overig zijn eene waarde van 3,000,000.

En aangezien buiten den invoer van Nederland en den Oosterschen Archipel, op Java over 1828 nog is ingevoerd voor eene waarde van cc. 6 millioen, zoo gebruik ik de vrijheid, Mijnheer de Redacteur, U te verzoeken, om den schrijver van de toekomst der Stad Gent, (indien dezelve bij U bekend mogt zijn) te doen toekomen, een paar Exemplaren van de verslagen van den Handel en Scheepvaart over de jaren 1827 en 1828; zoodra dat, over laatstgemeld jaar in het licht zal zijn verschenen, en Zijn Ed. daarbij tevens uittenoodigen om, na kennis genomen te hebben van de daarin bekend gestelde resultaten, de vraag te willen oplossen; welke producten men voor de resterende 3 millioen guldens, van Java, naar andere landen zou hebben moeten uitvoeren, bijaldien zijne stelling, dat Gent alleen 6 millioenen aan Nederlandsche lijnwaden naar herwaarts zou kunnen uitvoeren, eenigzins aanmerkelijk kon worden beschouwd. Ook zullen die verslagen den schrijver duidelijk genoeg doen zien, dat Java ook buiten koffij, nog een aantal andere artikelen produceert, welke meest alle voor de Europese markt bestemd zijn, en grootendeels naar Nederland worden uitgevoerd; zoo dat zijne aanmerking, „Trouwens het Eiland Java levert ons weinig anders dan koffij, „ wel achterwege had kunnen blijven.

Ik heb de eer mij met achting te noemen.

Uw. Dw. Dienaar,
SINCERICUS.

SCHIEPBERIGTEN.
BATAVIA.

Aangekomen

Sept. 9.—brik *Dorothea*, A. Riggs, van Samarang den 6den september, passagiers: chirurgijn Manhoven en mevrouw Pahud. — Eng. bark *Nimrod*, J. F. Chalmers, van Port-Jackson den 26sten jult. passagier: de heer J. Flahertij.

Sept. 10.—schoener *Kassoor*, Timbang, van Pekalongang den 7den september.

Vertrokken

Sept. 10.—Zr. Ms. korvet *Nehalenna*, kapt. luitenant ter zee J. C. Rijk, koersstellende om de noord, met Zr. Ms. troepen. — schip *Fatal Baric*, F. Deune, naar Riouw. — bark *De Goede Intentie*, J. C. Hollieger, naar Timor-Koepang, passagiers: de heer G. F. Eckhard en mevrouw S. Hazart. — Eng. schip *Heroine*, J. P. Hackman, naar Mauritius. — dito schip *Thomas Parson*, R. J. Jones, naar het eiland Onrust. — Portugeesche schip *Providencia*, T. A. de Azevido, naar Macao.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Anna Paulowna*; schepen *Henriette* en *Henrij*, Cornelia Sara, Marij, Thali, De Nederlander, Admiraal Buiskes, Demar Osman; brikken Peenghoel, Foenglië, De Rijk, Ondernemer, Dorothea, Astria, Nederlanders, Willem, Dorothëa; barken Onitadebita, Radja Wadie, Experiment; schoeners Kim, Soenboar, Blora, Diamélie van Gebel; schoener Katoor. — Ene barken, *Christiana*, Nimrot — Zweedsche bark *Union*. — Franssch schip *Laurentia*.

SAMARANG.

Aangekomen.

Sept. 2.—Zr. Ms. brik *Nautilus*, luitenant der 1ste klasse De Gelder, van Karimou - Java.

Sept. 3.—schoener *Dolphijs*, C. Kemish, van Batavia den 28sten augustus.

Vertrokken.

Sept. 3.—brik *Winn*, M. Schaap, over Batavia naar Rotterdam, passagiers: de heeren Reijnt, Evers en luitenant Schoenersmarkt; brik *Carolina*, H. Deelken, naar Batavia; schoener *Spirit*, E. Beck, naar Rembang.

Sept. 4.—Zr. Ms. korvet *Mehalania*, kapt. - luitenant ter zee J. C. Rijk, koersstellende om de oost.

SOERABAJA.

Aangekomen.

Sept. 1.—Zr. Ms. schoener *Pollux*, luitenant der 1ste klasse G. E. Pool, van een kruistogt, station no. 5.

Sept. 2.—brik *Margaretha Engelina*, A. de Beun, van Batavia den 3sten augustus, passagiers: Kadet Brinjane en den heer B. J. Geutel.

Vertrokken.

Sept. 1.—brik *Borneo*, Osman, naar Grisse.

Sept. 2.—brik *A. B. C.*, M. S. Kuff, naar Samarang en Batavia.

Sept. 3.—Zr. Ms. schoener *Pollux*, luitenant der 1ste klasse G. E. Pool, koersstellende om de oost.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korveten *Atlante*, *Zwaluw*; brik *Orestes*; schoener *Castor*; transport- boot No. 4; schepen *Patalak*, Marquis of Hasting, Johanna Frederika, Scheide, Zeemans Hoop, Esperance, Vrouw Helena; artikelen Margaretha, Hersteller, Teksing, Anna Henriette, Margaretha Engelina; schoener *Vliegende Vis*. — Eng. schip *Princess Royal*.

ADVERTENTIEN.

Iemand genegen zijnde, om zich als klerk op Banjermassing te engageren, vervoege zich ten kantore van

Den Directeur Generaal van Financien,

Bij afwezendheid.

De Directeur van 's Lands Middelen en Domeinen.

Batavia,

J. KRUSEMAN.

den 10den sept. 1829.

—De Resident van Japara en Joana, maakt bij deze bekend, met herinnering aan zijne bekendmaking van den 29sten januarij dezès jaars, dat de tweede termijn van de belasting op de paarden en rytuigen voor 1829, in den loop dezer maand zal moeten worden betaald, voor zoo ver zulks niet reeds is geschied, en wel voor ieder Regentschap bij den onder-kollekteur der landelijke inkomsten van de afdeeling.

Japara,

De Resident voornoemd,

DE VOGEL.

den 3den sept. 1829.

VENDU-DEPARTEMENT.

Op maandag den 14den september 1829.

Voor het sterfhuis van *Ong Tongseeng*, op Tongkangnia, van huismeubelen, juwelen, goud- en zilverwerken, wagens, paarden, benevens andere goederen meer.

Op dinsdag den 15den september 1829.

Voor het huis van *Jeekel*, op Goenoengsaharie, van wagens, paarden, huismeubelen, bestaande in: spiegels, schilderen, fraaie tafelstolpen, stoelen, karpetten, alkatyven, sokken, dames koussen, benevens andere goederen meer.

En precies te 11 ure.

Het huis en opstallen, staande op het erf van de weduwe *Nagel*, thans door gen. *Jeekel* bewoond.

Op woensdag den 16den september 1829.

Voor het negotiehuis van *Thornton* en *West*, van de volgende goederen als: lijnwaden, ijzerwerk, bendijng, ruygen, bouterien, koffij- en thee potten, solo batikse saarongs; alsmede eene zeer fraaie collectie engelsche, franche en hoogduitsche boeken.

En des avonds te 7 uren,

In het lokaal der Harmonie, van certificaten van den Indische Acherstand, en daarna de boeken, volgens reeds rondgezonden catalogus.

Op donderdag den 17den september 1829.

Voor het negotiehuis van *Wattendorff*, *Hipp* en *Zimmerman*, van eene verzameling fraaie schilderingen, platen en teekeningen, voor een groot gedeelte van bekende en zeer verdienstelijk meesters. Voorts twee bijzondere gedefe chronometers, aarde en glaswerk, messen, zilvernaalden, vinnen, jenever, madera in pijpen, kanten, getrukte en witte katogonen, lijnwaden, zeep, en andere goederen.

alsmede voor rekening van het gouvernement twaalf kisten indigo, wegende netto 1002, en brutto 1292 ponden.

En precies te 11 ure.

Voor rekening van *A. Michiels*.

No. 2. Zeken stukje tuinland, gelegen ruim een uur gaans oostwaarts buiten deze stad, in het oosterveld het 11 deel van het

blok I., sub no. 143, 144 en 145 bij de verp doorlopende onder no. 2199.

No. 2. Zeken stukje tuinland, gelegen ruim 1 1/2 buiten deze stad, aan de oostzijde van den grooten weg of in het oosterveld het 11 deel van het blok sub no. 10 bij de verpanding doorlopende onder no.

Eindelijk de landen Soentar en Kiphoff, gelegen elkkanderen langs den weg van Soentar met dcrze ventaris.

Zijnde de betendingen ten vendu-kantoor te zee.

Op vrijdag den 18den september 1829.

Voor het negotiehuis van de heeren *Miln*, *H* en *Co.*, van kust goederen, fluweel, roodlaken, sche batiksedoeken; en voor rekening des hoeds wijlen de heeren *Rutter* en *Todderick*, van ruy paarden, en diverse andere goederen.

De vendutie op zaterdag den 12den dezer, Zandzee geannonceerd, zal in stede van aldaar, Grootte Rivier, voor het huis van wijlen *Tan Kay* plaats hebben.

VERKOOP VAN GOEDERE

Op donderdag den 17den september 1829, zullen publieke vendutie voor Gouvernements rekening verkocht 12 kisten indigo, (van Pekalongang afkom wegende netto 1002 ponden en brutto 1292 pond liggende bij slands graan- en ijzer pakhuizen al alwaar dezelve voor gegadigden te zien zijn.

Zullende deze verkooping plaats hebben in zood munt als de koopers zullen verkiezen te voldoen.

—Bij den ondergeteekende, zijn nog angebragt zeer geborduurde dames kleden, kante en mousseline Pele volgens de laatsje smaak, kante spentzers strooken en andere fraaie goederen, alles tegen een civiele

11 september 1829.

L. BLOK en

—Echte varinas tabak bij *Wattendorff*, *Hipp* en *Zimmerman*.

—Bij *Hellermann*, pas angebragt rhyische wijn, champagne, lafitte, captemarle, en andere fijne soorten

GEBOORTEN

Heden beviel mijne echtgenoot *M. Kern*, van een geschapen zoon.

Fort van der Capellen,

Padangsche Bovenlanden, **H. DOMME** den 4den junij 1829. officier van gezondheid

STERFGEVALLIEN.

Heden is in den ouderdom van 84 jaren, overleden gepensioneerde luitenant kolonel *P. J. Zanner*. De nen die iets van zinen boedel te vorderen hebben, wel aan denzelven verschuldigd zijn, worden verzocht daarvan aangifte te doen, binnen drie maanden, aan testamentaire executeuren.

Samarang.

J. A. DOEVE

9 september 1829.

P. W. DOEVE

—Den 24sten augustus overleden te Goenong Pentel aan de gevolgen eener kortstondige ziekte, den majoor *tan Hare*, Ridder van de 4de klasse der Militaire Willems Orde, Kommandant der 2de mobiele kolonne.

Kommissarissen benoemd ter bereddering der nalatenschap van wijlen dien hoofd-officier, verzoeken een ieder die daarvan iets te vorderen heeft of verschuldigd is zich binnen zes weken na datum dezès, ter afdeling aan hun te wenden.

Magelang,

De kommissarissen voornoemd

29 augustus 1829.

LOUWAARS, kapt. der 18de

VAN SCHOONHOVEN, de

inspecteur der 1ste klasse

NAGELATEN BOEDEL S.

Die iets te vorderen of te betalen hebben, aan wijlen luitenant der 1ste klasse der koloniale marine *Jan Vermeer*, gelieve opgave te doen, binnen zes weken.

De testamentaire executeuren

Weltevreden,

KELLENS, kapitein.

9 september 1829.

SCHERPINGH, 1ste luit.

—Die iets te vorderen heeft of verschuldigd is, aan den boedel van wijlen den 2den luitenant kwartiermeester *Jantzen*, wordt verzocht, daarvan opgave of betaling te doen, binnen drie maanden na dato, aan de testamentaire executrice weduwe *Janssen*, geboren de *Vos*, dan wel aan den geassumeerde mede executeur.

Soerabaja,

T. HAUBNER, luit. kwart.

den 5den sept. 1829.

meester bij het batt. artill. no. 6.

VERTREKKENDE PERSONEN.

—*L. van Slooten* vertrekt naar Samarang.